

Hea Läänemaa ja Eesti rahvas!

Läänemaal on 237 küla. Meie kaheteistkümnest omavalitsusest kuues on vähem kui 1000 elanikku. Läänemaal elab ühel ruutkilomeetril 11 inimest, vastav näitaja Eestis on 31. Elanikkond väheneb ja vaid paaris omavalitsuses on loomulik iive positiivne. Lisaks sellele iseloomustab Läänemaa rahvastiku struktuuri 25.–40. aastaste inimeste väike osakaal. See on tänane reaalsus.

Reaalsus on ka see, et samal ajal on Läänemaal erilisel silmapaistvaid külasid. Selle tõenduseks on Eesti Külaliikumise Kodukant Aasta Küla tiitli andmine Ridala valla Kiideva külale 2009. aastal. Nagu igal ettevõtmisel, peab ka külas olema eestvedaja ja “hing”. Inimene, kes võtab ette laiemalt kui omaenda koduõue korrastamine, kes innustab oma eeskuju ja pealehakkamisega arendama ettevõtlust ja külakeskkonda ning säilitama kogukonna kultuuri. Selliseid külasid tekitab Läänemaal järjest juurde – Rõude küla Martna ja Kinksi küla Hanila vallas.

Mida teha selleks, et Eestimaa külades kihaks elu aasta ringi?

Eelkõige peavad kodukandis olema töökohtad, või inimesed ettevõtlikud ja teenima elatist kaugtöö või ettevõtlusega. Mitmel Läänemaa arengustrateegia arutelul on esitatud küsimusi – kuidas suurendada ettevõtlikkust Läänemaal, kuidas leevendada vaesust? Ikka ja jälle on tõdetud, et tuleb jätkata ja tõhustada tööd noortega. Eelkõige tugevdada noorte algatusvõimet ja ettevõtlikku mõtlemist, võimaldada neil võtta riski, ülesandeid ja vastutust. Läänemaal korraldab juba kolmandat aastat õpilastele ettevõtlusõpet Läänemaa Arenduskeskus. Selle tööga peame edasi minema.

Ka IX maapäeva peateema “Tagasi koju” üheks eesmärgiks on noorte kaasamine maaelu arengusse ja ettevõtluse arendamisse. Meie siin, Läänemaal teame, et noori on maast madalast vaja siduda maaeluga, kohaliku ettevõtluse ja rahvakultuuriga, et nad tunnetaksid sidet oma kodukandiga, et pärast teadmiste omandamist saadaks neid edu ettevõtmistes kodukandis ja et nad oleksid siin õnnelikud.

Merle Mäesalu, Lääne maavanema kohusetäitja

Nõva viikingipaadid seilavad kodulahel

Nõva Rannaküla sadamas on ankrus kaksikutest Nõva viikingipaadid Neyve ja Thule, mis valmisid Leaderi projekti rahadega käesoleva aasta juuniks MTÜ-de NordEstNõva ja Eesti Viikingid koostööna. Paadid on ehitatud tuhande-aastase Norrast, Gokstadist leitud 6,5meetrise viikingipaadi järgi. Paadid sõidavad kohalike kaptenite juhatusel ja õpetusel. Huvilised saavad õppida aerutama ja purjetama muistsel viisil. Väga vahva elamus on teha tiir Rannaküla lahes ümber meteoritset päritolu hiigelsuure bretša kivi. Hea võimalus

harjutada meeskonna tööd, et paat õiges suunas liiguks.

Koha peal saab vermida mälestuseks Nõva mündi, mille ühel küljel on Nõva logo ja teisel viikingipaad. Nõva sadamasse on taas elu sisse puhutud. Talgute korras koristati sadam ning paatide auks korraldati veeskamise üritus koos tasemel Etnojämmiga, tõelise muusikalise maiuspalaga.

Lisainfot leiab MTÜ NordEstNõva kodulehekülgedelt: www.nordestnõva.org ja www.eesti-viikingid.ee

Merike Väli

Oru valla I külamängud

Oru valla külamängude idee küpses paar aastat. Eesmärk oli külade inimesed omavahel kokku viia. Suvi on selleks parim aeg, sest siis on lisaks püselanikele kohal suveelanikud. 9. juuli hommikul kogunes Oru kooli spordiplatsile 6 võistkonda. Oma esindused külamängudele olid saatnud Oru, Uugla, Saunja, Vedra ja Linnamäe küla – 15 külast küll vaid 5, aga esimese korra kohta oleks patt nuriseda. Ennelõunal võeti mõõtu pallimängudes, kuulitõukes ja nooleviskes. Pärast kosutavat suppi Uuskalda spordi- ja puhkekülas jätkati petanki- ja teatevõistluse ning kõievoega.

Oru valla külad on väga erineva suurusega, Linnamäel elab 450 inimest ja ülejäänutes ainult mõnikümend. Tore oli, et väikesed külad olid kaasanud oma suveelanikke, sõpru-tuttavaid!

Ootuspäraselt võitis I külamängud Linnamäe küla, nendel ju kõige pikem võistlejate pink. Tegelikult olid aga võitjad kõik, kes külamängudel osalesid – kohtusid vanad sõbrad, erinevad põlvkonnad, leiti uusi tuttavaid ja korraldajad said uue kogemuse võrra rikkamaks.

I külamängude peakohtunik
Lauri Lilleoksa info põhjal koostas
Varje Paaliste

Rannapiknik Elbiku külas

Noarootsis, nagu nimestki aimata võib, elab lisaks eestlastele ka märkimisväärsel hulgal rootslasi. Rootsi numbrimärgiga autosid võib siin kohata valdavalt suvisel ajal, kui rootslased metsatukkadesse peidetud suvekodudesse saavad. Rootslaste kogukonna kooshoidmise eest hoolitseb Riguldi–Noarootsi kodukandiühing, kes korraldab igal aastal juuli teisel laupäeval Elbiku küla rannas rootslaste rannapikniku.

Rannapikniku traditsioon sai alguse juba 1998. aastal, kui paar Rootsi prouat küpsetasid tordid ning kutsusid tuttavad kaasmaalased ühisele piknikule. Ürituse ideeks oli soodustada nii Rootsi kogukonnasises kui ka Eesti ja Rootsi kogukondade vahelist tihedamat suhtlust, nii on üritusele olnud alati oodatud ka kohalikud külaelanikud nii Elbikust kui ka kaugemalt. Paraku on eestlased üritusega liitunud alles viimastel aastatel. Täna on koosviibimisest saanud rootslaste seas oluline suvesündmus, mille tarvis isegi spetsiaalselt Rootsist kohale sõidetakse. Samuti ei piirdu enam torditüki söömisega, vaid kohale tuuakse lauad–toolid, päikesevarjud ja grillid ning tublimad võtavad kaasa isegi akordioni või kitarr. Nii toetavad piknikumelu elav muusika ning kaunid laulud. Soovijad võivad koonduda meeskondadeks ning võistelda rannapiknikumängus, kus võetakse mõtu nii kiiruses, osavuses kui ka teadmistes.

Tänavu 9. juulil peeti piknikku juba neljateistkümnendat korda ning kohale oli tulnud rekordiliselt 150 osavõtjat. Kõige kaugemad piknikulised saabusid kohale Venezuelast. Traditsioonilist üritust toetas ka mõnus suveilm, mis on omakorda traditsiooniks muutumas. Sellel päeval Elbiku randa sattunud inimesed võisid ilmselt vaid imestada kogu melu üle, mis muidu nii vaikset randa täitis, ning kahtlustada, et ega juhuslikult filmivõtetega tegu pole, sest noodipuldi taga istuvat akordionisti või kitarrimängijat ju randa tulles küll eest oodata ei oskaks!

Eveli Kaur

Kullamaa Vibufestival 20.–21. augustil

Kullamaal tegutseb seitsmendat aastat maastikuvibulaskjate klubi Lääne Vibulaskjad. MTÜ Lääne Vibulaskjate perre kuuluvad lisaks Läänemaa vibuhvilistele ka mõned inimesed mujalt maakondadest. Igal aastal korraldatakse kohapeal võistlusi ja võetakse osa võistlustest Eestis ja välismaal.

Selleks, et seda põnevat harrastust laiemale ringkonnale tutvustada, otsustati esimest korda korraldada vibuvõistlus publiku silme all. Vibufestival toimub Kullamaa tehisjärve ääres. Võistlejaid on erinevatest Eesti piirkondadest ja ka välismaalikest.

Kõik tegevused pealtvaatajatele on tasuta. Festivali finantseerivad: Leader projekt, KOP projekt, MTÜ Lääne vibu-

laskjad ja Kullamaa Vallavalitsus.

Festival avatakse 20. augustil 9.15 ja lõpetatakse 21. augustil 17.30. Festivali ajal toimub käsitöö ja talutoodete laad, on avatud 6 käsitöö töötuba, korraldatakse mängu lastele, vankrisõitu ja vibulaskmist kõigile soovijatele. Esinevad isetegevused Kullamaalt, Lihulast ja Lauknalt. Sööki ja jooki pakub TÜ Tanum.

Lääne Vibulaskjad ootavad kõiki võistlejatele kaasa elama, käsitööd ja talutoodeteid müüma, samuti ostma ja tegevustest osa võtma. Kaugemalt saabujatele korraldatakse telkimine või majutus. Täpsem info www.viburada.ee.

Anne Tuulik,
MTÜ Lääne Vibulaskjad

Rõude küla uudised

Juhatus koos külarahvaga meenutab kordaläinud Rõude külade kokkutulekut. Täname Urmast, jalg ikka veel Seeleküttide taktis tatsumas. Kolme aasta pärast tahaksime ettevõtmist veelgi paremini korraldada, et seekordne 500 osaleja number üle lüüa.

Ootame pikisilmi Rotalia Filmilt DVD-d, et näidata kõigile meie küla tegemisi.

Mõtleme, kuidas lisaks kahele töökohtale septembris töötukassa kaudu töökohtade loomine ladusalt läheks. Tahame uusi tööharjutusi ja –praktikaid korraldada, et õpetajad, töötud ja muidu huvilised kokku viia.

Septembri lõpupoole saab Kangrupesa viie aastaseks. Tähistame seda käsitööpäevade, KOP projekti uurimustöö „Etnograafilised tekstiilid kudumises” tutvustamise ja üllatustega.

Rõude naised löid pundi „Rõude Rõõmurullid” ning tegelevad vanade seltskonnatantsude tantsimisega ja käivad ka esinemas.

Lillelambene külamaja on kõigile huvilistele avatud T–L 9–16. <http://kangrupesa.onepagefree.com/>

Täname Martna vallavalitsust jätkuva meeldiva koostöö eest!

Ants Maripuu, Rõude külaselts

Kinksi küla

Meie külal on võimalus jutustada lugusid väga kaugest ajaloost, milles on olnud eredamaid ja kahvatumaid perioode. Kinnitatud on muinasasula leiud, kirjutatud muinaskihelkonnast COZZO, mis ajaloo edenedes sai Karuse kirikukihelkonna nime. Praeguseks on Kinksi küla oma viieteistkümne suitsu ja neljakümne elanikuga üks keskmisi külasid Hanila vallas.

Kinksi külaseltsi liikmete vabatahtliku töö, Kodukant Läänemaa õpetuste ja nõuannetega, EL külaelu arendamise meetmetoetustega, vallavalitsuse ja ettevõtjate toel on Kinksi külas asuvast endisest kruusakarjäärast arendatud 4 ha suurune puhkeala. Sinna mahub lõkkeplats, tiik, kiik, karussell, laste mänguväljak, võrkpalliplats, laulu- ja tantsulava, väliköök, pisut isepäist põõsastikku ja hobuste võistlusväljak. Külaplats pakub argipäevale rõõmsat vaheldust.

Karusepäeval korraldatav ratsavõistlus annab võimaluse ise osa võtta, samas ka pealtvaatajana osa saada ratsavõistlusest ja talulaadast, mis propageerib kohalikku majandustegevust.

Külas asuv Karuse kirik ja Karuse kalmistu on andnud huvitava teabe meie piirkonna kultuuri ja ajaloo kohta. 2010. aastal renoveeriti projektitoetustega tavadihooneks Karuse kalmistu väravakabel. 2011 valmis samas teenindushoone, mis mahutab tööriistakuuri, kätepesu võimaluse ja WC. Majakeses on ruum ka seltsile, kuna alates 2010. aastast pakume tellijatele kalmuhoolduse teenuseid.

Seni on iga lõpetatud ettevõtmine pakunud välja uusi ideid, mida ühiselt ellu viia. See muudab elu huvitavaks ja kodukoha väga armsaks.

Tulge meile külla! www.kinksi.ee

Eha Kukk, Kinksi külaselts

Kirimäe rohevahetused

Alates 2009. aasta kevadest on Taebla vallas Kirimäel agaralt harrastatud Eesti Aiaklubi algatatud rohevahetust. Rohevahetus on kevadeti ja sügiseti toimuv aiahuviliste kokkusaamine, mille eesmärgiks on vahetada omatarbest üle jäänud lilli, köögivilja- ja maitsetaimi, väikseid ilupuid ja põõsaid, viljapuid, seemneid, juurikaid, sibulaid, toataimi ja muud aia- pidamisega seonduvat nagu aiandusraamatud või ülearused kasvupotid.

Taaskasutus ja roheline mõtteviis on teemad, mida rohevahetus järgib. Samuti on vahva jagada ja saada igat sorti aiandusteavet, mis küla- ja kodukaunistamise juures ära kulub.

Osalejaid on Kirimäe rohevahetustele alati oodatud nii lähedalt kui ka kaugelt ja neid on tulnud hulgaliselt. Rõõmu suhtlemisest ja vahetatud taimedest on jagunud palju.

Järgmine rohevahetus toimub küla- platsil 10. septembril.

Vt ka: www.kirimae.wordpress.com
Kohtumiseni!

Eve Teder, Kirimäe külaselts

Kirbla küla uudis!

Kirbla külas loodi 2011 aasta kevadel Kirbla Maanaiste Õpiring. Meie õpiringi kuulub 6 aktiivset naist, keda ühendab ühine huvi uurida Kirbla maanaisteseltsi (1930–1939 ?) ajalugu, et jätkata nende rahvahariduslikku tegevust, mis 1941. aastal sõja saabudes lakkas. Eesmärkide elluviimiseks osalesime Eesti Külaliikumine Kodukant korraldatud õpiringide konkursil ja meie projekt kiideti heaks.

Ajaloo uurimiseks sõidame Tartusse Eesti Rahva Muuseumi ning külastame Kirbla ja ümbruskonna külade kodusid. Kogume mälestusi ja fotosid Kirbla maanaisteseltsi ettevõtmiste ning neis tegutsenud inimeste kohta. Uurime Kirbla kihelkonna rahvarõivaid muuseumides ja kodudes. Õpime neid joonistama, kirjeldama ja pildistama. Kogutud materjalidest paneme kokku õpimapi, mis on

edaspidi huvilistele kättesaadav Kirbla raamatukogus.

Meie õpiringi liikmete ühiste huvide hulka kuuluvad ka soovid omandada taluperenaistele vajaminevaid teadmisi: taluaialilide kasvatamine; kohalikust toiduainest tevisliku toidu valmistamine; kaasaegsed toiduainete säilitamise viisid; tervisespordi harrastamine; perenaistele mõeldud käsiraamatutega tutvumine. Igal õpiringi kokkusaamisel jagab üks liige teistega mõnd valitud teemadest.

Tänaseks oleme leidnud ja pildistanud esimesed külades säilinud rahvarõivad (20. saj algus) ja osalenud Kirimäel rohevahetusel.

Angelika Puda,
Kirbla Maanaiste Õpiringi juht

Asuküla näiteringi tegemised

Näiteringi tegevuse algus ulatub 2006. aastasse, mil Asukülas tähistati kohaliku hariduselu 219. aastapäeva. Korraldajate üheks ideeks oli lavastada kohaliku juhtvestija ja elu-olu ülestähendaja Salme Aasmäe kirjutatud näitemäng „Talupojajänt ehk Pildid elust Ridala kihelkonnas”. Mõeldud, tehtud. Hakati otsima kohalikke inimesi, kes võiksid näitemängu osaleda. See oli tõsine väljakutse, sest oli vaja leida 14 näitlejat, lisaks veel lauljad-tantsijad ja pillimees. Aga kõik sujus ja

esimene kokkusaamine oli aprilli lõpus. Algas kiire ja tõine proovide aeg, mille tulemusel jõudis näidend rahva ette juba juuni alguses.

Esimene pisik saadud, oli näitlejatel soov taas kokku tulla. Ja nii on Asuküla näitetrupp praeguseks koos käinud juba viis hooaega, viienda näidendina toodi rahva ette Milvi Andrese naljamäng „Oi, armastust”. Näitemängu I vaatusega osalesime kolmandat korda Kõmsil toimival küla- ja harrastusteatri festivalil. Siin-

kohal võib kasutada küll vanasõna, et kolm on kohtu seadus, sest sel korral läks meil seal väga hästi. Lisaks kogemusele ja kiidusõnadele saime publikupreemia ning Kodukant Läänemaa välja antud auhinna – kõige silmapaistvam näitetrupp, külaelu edendaja.

Täna kõiki aktiviste, kes Asuküla näiteringi töös kaasa löövad!

Kädly Künnap, Asuküla näiteringi juhendaja

Vormsi tegemised

Vormsi saar asub Lääne maakonnas ja on suuruselt Eesti neljas saar, 93 km², moodustades iseisva Vormsi valla.

Arvatavalt 13. sajandi II poolel asustasid saare rannarootslased, keda 1934. aastal elas saarel 2393 (lisaks 122 eestlast). Enamik Vormsi rootslastest lahkus Teise maailmasõja ajal Rootsi. Praegu elab saarel 410 inimest. Vormsil on 14 küla, kõik omanäolised ja huvitavad.

Vormsilaste delegatsioon osales juunis Prangli saarel toimunud saarte kultuuripäeval. Tutvustamiseks võeti kaasa sellel aastal valminud Vormsi rahvariide seelik. Seeliku tellijaks oli Vormsi Edendusselts ja valmistajaks Vormsi Käsitöö Seltsi meistrid Ene Rand ja Ela Streng.

Vormsi kurrutatud seelik võitis käsitöö väljanäitus/konkursil peaauhinna. Erinevaid seltse ja seltsinguid on saarel mitu. Oma tegemistega on rohkem silma hakanud Rälby Külaselts. Rälby küla on ka üks tänavusi aasta küla nomine. Ene Ergma jäi rälbylaste tegemistega väga rahule, kui külastas koos aasta küla komisjoni Vormsi saart. Küla ilmestab 1999. aastal püstitatud tuuleveski. Külaseltsil on oma maa, kuhu on ehitatud külamaja. Juba mitu aastat korraldatakse laata.

Saarel kõige noorem on Borrby külas loodud külaselts. Ka nemad on asunud usinalt tegutsema – ühiselt on korraldatud rand ning alustatud küla ajaloo uurimist.

Ene Sarapuu, Rälby külaselts

Palivere tegusad noored

Kevadest saati on Palivere noored muutnud nii enda kui ka teiste elu mõnusaamaks. Omaalgatusprojekti kaudu tehti korda bussipeatuse majake, korraldati basseini ümbrus ja ehitati mõnus jalgpalliväljak. Kinopäevade korraldamiseks saadi päevakeskusesse korralik ekraan. Agarate noormeeste tööga uuenesid ka raudteepealsed sillad. Projekti kirjutamisel lähtuti just nendest kohtadest, mida noored kõige enam ise kasutavad.

Noored said oma tegemisest kindlasti hea kogemuse. On uhke tunne viia ellu oma kavandatud projekt. Oma kätega tehtu on väärtus, mida ka hoitakse.

Palivere Aleviselts tänab oma noori. Suur tänu ka Inga Läänele ja Leili Mutsole noorte toetamise ja julgustamise eest.

Aime Porri, Palivere Aleviselts

Risti-rästi läbi Risti

Risti Rahvaseltsi algatusel ja tänu KOP toetusele toimub 20. augustil Ristil kogupäevalaat koos paljude ürituste ja ettevõtmistega. Nimeks sai „Risti-rästi läbi Risti” seepärast, et esiteks hõlmab tegevus kogu Risti alevikku ja teiseks – samanimeline üritus toimus ka 1990. aastal. Kahjuks jäi tookordne ettevõtmine ühekordseks. Seekord tahame asja parandada ja loodame, et „Risti-rästi...” hakkab korduma üle aasta vaheldumisi Muinas-tulede ööga Piirsalus.

Meie päev algab kell 10.00, mil laada müügitelid alustavad müügiga. Kell 10.45 toimub mälestushetk Risti mälestusristi juures, et meenutada ja austada ajalugu. Siis kuulutame ka laadapäeva ametlikult avatuks. Kell 11.00 läheb lõbus rongkäik eesotsas hobuse ja pillimehega vana jaamahoone eest ja suundub koolimaja poole.

Laadaliste lõbustamiseks toimuvad

sellised toredad üritused nagu Sepa talu kiiking, jalgpallivõistlus, õunamoosi keetmise võistlus, tantsutuba, tervisetuba, matk terviserajal, õnneloos jpm. Meile on lubanud tulla esinema ja infot jagama Kaitseliit, pritsimehed, politsei ja loomulikult astuvad üles ka meie omad Risti tantsijad. Lastele on joonistusnurk, näomaalingud ja aaretejaht, hobusega ratsutamine ja etenduse annab Kärkla Nukuteater. Avatud on Risti Käsitöömaja. Õhtul kell 20.00 algab simman, kus toimub ka laadasaia oksjon.

Ideid on veel ja läbirääkimised veel käivad – kas need ka teoks saavad, nätab aeg. Kindlasti teeme kõik selleks, et tuleks üks tore ja lõbus päev ning ootame külalisi lähedalt ja kaugelt.

Tere tulemast „Risti-rästi läbi Risti” laadale!

Kati Ojaver-Heidemann, Risti Rahvaselts

Võntküla pöördeline aasta

Võntküla külaseltsile on käesolev aasta pöördeline olnud. Saime talvekuudel valmis arengukava, mille koostamise käigus selgus, et külale on vaja edasiseks arenguks ja küla püsima jäämiseks seltsimaja rajada. Ja kui ikka midagi väga soovida, läheb see täide. Tänu PRIA toetusele saime juba peale jaanipäeva alustada külale seltsimaja ehitamist.

Kolmandat korda järjestikutel aastatel korraldab külaselts ka tänavu augusti viimasel laupäeval pannkoogipäeva. Sel

päeval toimub pannkoogivõistlus (2010. aastal oli 21 erinevat retsepti), päevakohase retseptikogu „Võntküla pannkoogiraamat III” ilmutamine, saapa lennutamine, üliemotsionaalne meeskondlik kurnivõistlus, Kaitseliidu relvade esitlus, poni- ja hobuvankrisõit, batuudihüpped, nägude maalimine, lõbusõit Uunikumi klubi TA-6 bussiga ja Pannkoogisimman.

Rõõmsa kohtumiseni!

Rutt Lillepea, Võntküla külaselts

Väljaandja:
Seltsing Läänemaa Külade Ühendus, juuli 2011
Keeletoimetaja: Anu Rooseniit.
Kujundus ja küljendus: Egon Erkmann

SISEMINISTERIUM
Estonian Ministry of Economic Affairs and Consumer Protection

EAS
Enterprise Estonia

Koostööpartner
Läänemaa

REGIONAALARENGU TOETUSEKS